

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Cruce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

§. 1. Verus propositionis sensus ex doctrina Venerabilis nostri Ioannis
manifestè demonstratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

nec vllō pacto huius seculi figura, modoque sese accommodat: vt non solum appetitum ipsius, vestis seculi huius, schemaque non permeat: sed vt ne recorderetur quidem eius per illud, aliquid illi, vel ipsius rebus simile præ oculis habendo, &c.

Tota doctrina, & locutio huius propositionis, maximè si sumatur coniuncta cum toto contextu illius capituli, aded Catholica, & aperte vera est, vt non appareat quoniam pacto potuerit quispiam in ea offendere, vel rationabilem aliquam suspicionem de illa concipere, etenim nequaquam vult negare, aut impedire vltim sacrum, cultumque debitum sacrarum imaginum, quem Ecclesia sæpè approbavit propter ingentes vtilitates, quæ ex huiusmodi cultu, & veneratione sequuntur, vt constat ex decretis Sextæ Synodi generalis Can. 83. & Concilij Nizeni 2. actione 3. necnon Septimæ Synodi generalis, Concilij etiam Senonens. & Maguntini, ac denique Tridentini sess. 25. relatis ab expositioribus Diui Thomæ 3. parte quæst. 25. vbi præcipuè Suarez, & Vazquez, per multas disputationes de hoc tractant, necnon, & plures alij Doctores Catholici, quos congregauit Augustinus Barbosa in remissionibus ad Concilium Tridentinum loco citato.

§. I.

*Verus propositionis sensus ex doctrina Venerabilis nostri
IOANNIS manifestè demonstratur.*

HVnc ergo vltim, & cultum sacrarum imaginum nequaquam reprobare voluit Myticus noster Doctor, imò potius illum sæpissimè, aded expressè commendat, vt non appareat quomodo quispiam, qui doctrinam eius legerit, poterit, etiam per modum leuis suspicionis, prædictum errorem in illo notare, etenim capite 14. lib. 3. Ascensus Montis Carmeli, sic loquitur: *Verum animaduertere se hoc loco oporteret (charissime Lector) quod nequaquam assentimur, neque conspiramus, sed neque assentiri & conspirare in hac nostra doctrina volumus, cum illa pestiferorum hominum doctrina, qui à Satânica superbia inuidiaque persuasi, eliminare & extirpare ab oculis fidelium sanctum & necessarium vltim, inclamque Dei, ac Sanctorum Imaginum adorationem, & venerationem voluerunt. Quin potius nostra hæc doctrina plurimum ab illa discrepat: non enim hoc loco docemus, vt non habeantur imagines, neque vt illis adoratio debita non impendatur, sicut ipsi docent; sed solummodo explicamus discrimen quod inter illas Deumque reperitur: & vt taliter picturæ intuantur, vt non impediantur ad id, quod imagines representant rendere plus illis, quam ad pergendum ad spiritualia (ad ritum sit, in herendo. Quemadmodum enim bonum necessariumque est medium ad consequendum finem (cuiusmodi medium sunt imagines ad reuocandum in memoriam Deum ac Sanctos) ita etiam quando plus assumitur ex medio, plusque in eo consistitur, quam solius mediæ necessitas postulet, ipsum medium assensionem finis impedit & retardat, &c. Quod idem optimè vltim ad finem capituli profequitur.*

Et cap. 34. eiusdem prædicti libri; Ascensus Montis Carmeli sic iterum imagines commendat: *Cum imagines tanti sint ad cultum diuinum momenti, tamque ad permouendam & excitandam ad deuotionem voluntatem necessaria: quemadmodum approbatio vsusque earum, qui in sancta Ecclesia Matre nostra viget perspicuè demonstrant; (vnde etiam semper illis ad excitandum teporem nostrum vti expedit) multa tamen reperiuntur persone, quæ gaudium suum in*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVT

129

pietura potius ornataque earum reponunt, quam in eo quod representant. Ob duos primarios suos sacra: um imaginum usum instituit S. Ecclesia: primo ob debitum in illis honorem, & reuerentiam sanctis exhibendam: secundo ad permouendam voluntatem, atque deuotionem erga eos per illu excitandam. Et quatenus ad hac conferunt ac deseruiunt, summam adserunt vtilitatem, vbi que earum efficacius est, ad quem finem consequendum imagines illae, quae magis proprie ad viuum representant, magisque voluntatem ad deuotionem excitant, eligi debent, ad ista potius, quam ad aliarum valorem, curiosum artificium & ornatum, oculos collimando. Et cap. 36. sequenti sic ait. Quemadmodum imagines non mediocriter conferunt ad excitandam Dei sanctorumque memoriam, & voluntatem ad deuotionem permouendam, via ordinaria, sicuti aquum est, illa vnde: ita etiam non leuis erunt occasio erroris, si cum res supernaturales circa eas contingunt, nesciat anima qualiter ad Deum tendere debeat, &c.

Ex quibus omnibus testimonijs euidenter constat, Mysticum nostrum Doctorem nequaquam debitum cultum, & venerationem sacrarum imaginum, prout ab Ecclesia sancta approbatus est, reprobare, sed potius valde commendasse. Vnde solui vult reprobare imperfectiones, quae in praedicto vtu immisceri solent, vel ratione nimiae curiositatis, vel ratione affectus ad figuram ipsam, seu speciem externam imaginis, qui affectus motum cordis, & deuotionem ad prototypum, seu Sanctos per imagines representatos impedit, aut retardat, vel ratione vanae fiducia, quae in vna imagine potius quam in alia eiusdem Sancti, vel Sanctae ratione maioris ornatus, vel pulchritudinis figurae, aut alia simili de causa ab aliquibus apponi solet: has inquam, & alias similes imperfectiones solum vult in praedictis locis, vbi de hac materia agit, relegare: quia re vera ordinato, & vtili sacrarum imaginum vsui, prout ab Ecclesia Catholica approbatur, aduersantur, ac proinde Catholicam doctrinam, quae has omnes imperfectiones relegandas esse docet, adstruit, docetque ipsum, quod docuit Concilium Tridentinum loco citato his verbis: *Imagines porro Christi, Mariae Virginis, & aliorum Sanctorum in templis praesertim habendas, & reuendendas, eiusque diuini honoris, & venerationis impertinendam, non quod credatur in se aliqua in eis diuinitas, vel veritas propter quam sint colenda, vel quod ab eis sit aliquid petendum, vel quod fiducia in imaginibus sit figenda, veluti olim fiebat à Gentibus, quae in idolis spem suam collocabant, sed quoniam bonos, quos eu exhibetur, refertur ad prototypa, quae illae representant, vt per imagines, quae osculamur, & orationem quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus, & Sanctos, quorum illa similitudinem gerunt, veneremur, id quod conciliorum praesertim, vero secunda Nizena Synodi decretum contra imaginum oppugnatores est sanctum.*

Quod autem haec sit aperta mens Mystici nostri Doctoris in eisdem locis, constat ex manifestis eiusdem testimonijs. In enim cap. 34. citato: vnde haec propositio, quam elucidamus, desumpta est, sic loquitur. *Sunt nonnulli qui imaginum potius artem valoremque intuentur & considerant, quam illud quod representant: & internam deuotionem quam ad inuisibilem sanctum spiritualiter dirigere deberent, in exteriori affectu & curiositate ita reppunt, vt sibi in ea complacet ac oblectetur sensus, amorque & voluntatis gaudium in ea reuineat, quae res totaliter verum spiritum impedit, qui affectus annihilationem in omnibus rebus particularibus requirit. Hoc clare animaduertere licet, ex quadam abominanda consuetudine, quae temporibus istis apud plerisque inuasit, qui cum vanum mundanorum vestiendi modum mentis abhorruerint, sacras imagines illo vestimentorum schemate, quod homines vani ad tractandum,*

at leuitatum suarum satisfactionem indies adinueniant, exornant, eaque vestium forma, qua in ipsis reprehensione digna est, sanctorum induunt imagines, qua res profecto sanctis, quos representant, semper ingrata fuit & iniuriosa adhuc est; hocque modo conatur demon, & ipsi cum eo, auctoritatem vanitatis suis, in Sanctos eos conferendo, non sine graui ipsorum iniuria conuolare.

Quantuis laudabile sit huiusmodi imagines & instrumenta habere, qua anima deuotionem excitent, (ad quem etiam finem semper huiusmodi seligenda sunt, qua tam magis excitent) verum non est perfectionis, adeo illis adherere, vt eas cum proprietate possideat, ita vt si ab ea tollerentur, contristerentur. Quamobrem id sibi persuadeat anima, quod quo maiori cum proprietate imagini vel motiuo sensibili adhaerit, eo minus orationem ac deuotionem suam ad Deum ascensuram. Licet enim extra controuersiam sit, quod imagines qua magis ad amissim rem representant, magisque quam alia deuotionem excitant, ob id, eamque solam ob causam maiori ceteris amore digna sint; minimè tamen id fieri debet cum ea proprietate & adhaesione, de qua nuper sum locutus, ne videlicet eo, quod spiritum celeri quodam volatu in Deum subleuare debebat, obliuioni dato, totum absorbeat sensus, delectationi instrumentorum immersus, qua cum spiritum solummodo promouere deberent, ad huncque dumtaxat deferuire finem; iam ob istius hominis imperfectionem, potius obstaculo sint, & impedimento, & aliquando non minus, quam cuiusuis alterius rei adhaesio & proprietas. Et cap. 35. sic ait: Multa de ruditate & stupiditate qua circa imaginum vsum multa laborant persona, essent dicenda; nam eoque soliditas hac peruenit, vt nonnulli plus fiducia in quibusdam reponant imaginibus, quam alyis, a solo affectu, amoreque, quo in vnam magis quam in aliam seruntur figuram, inducunt: qua in re insignis quadam ruditatis & rerum ad diuinum cultum ac honorem illi debitum attinentium, ignorantia laetetur: qui orantis fidem, ac cordis puritatem maxime iniuratur. Quos abusus & alios similes inordinatos affectus, & imperfectiones, circa imagines, rosarios, oratorios, peregrinationes, deuotionisque superstitiones ab aliquibus rudibus inuentas, & vilitas in reliquo huius capitis, & sublequentibus late reprobat, & condemnat.

Vnde his imperfectionibus relegatis, & damnatis, docet debitum modum, qui in vfu sacrarum imaginum seruari debet, nempe, vt illae dumtaxat tanquam mediū in quo nullatenus sistere, aut detineri, sed per illum ad representationem, nempe ad verū prototypum, cordis affectu, transire debeamus. Vnde c. 35. eiusdem libri sic inquit. Quare nullo modo facienda est reflexio in artificij artisque, cum qua imago est efficta, differentiam, vt plus spū in vna reponatur, quam in alia: sset enim hoc insignis stupiditatis; sed illa plura fiant, qua magis acciunt deuotionem. Et cap. 36. sic ait. Quapropter ad vniuersa damna, qua in hoc euentu anima pati posset euadenda: (qua sunt à celeri in Deum volatu prapediri & retardari, vel vili modo & insipienter imaginibus vti, vel certe per illas decipi, qua omnia superius adnotauimus) ad repurgandam prater ea voluntatis delectationem & gaudium, & dirigendam per eas ad Deum animam, (qui est scopus quem in ipsarum vfu proponit Ecclesia) vnicum dumtaxat monitum & documentum quod pro omnibus satis est, prescribere volo; & est huiusmodi. Quod quandoquidem imagines sacra ad nil deferuiunt aliud, nisi vt sint nobis motiua inuisibilium rerum, nihil etiā aliud requiramus in eis, prater motiuum, affectum, voluntatisque, delectationem in re viuā, quam referunt & representant. Propterea vtatur fidelium quilibet hac circumspectione, vt statim ac aliquam fuerit intuitus imaginem, nolit illi sensum immergere & alligare, siue fuerit corpora imago, siue imaginaria, siue sit pulchre & eleganter efficta, siue pretiose ornata, siue illi sensitiuam, siue etiam spiritualē conciliet deuotionē: omnibus istis accedētibz speris nō amplius sese ad eā reflectat: sed praestita

Ima-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVT

128

Imagini ea, quam Ecclesia præcipit adoratione, confestim inde erigas mentem ad rem quam representat, succum & voluntatis oblectamentum in Deo, vel sancto, cuius opem implorat, cum devotione ac spiritus sui oratione reponat: ne id quod viuo prototypo & spiritui debetur, à pictura & sensu vsurpetur.

§. II.

Sanctorum Patrum & illustrium Doctorum testimonijs eadem doctrina confirmatur.

7. **V**NDE constat doctrinam Venerabilis nostri IOANNIS circa hunc cultum omnino coincidere cum ea, quam ex Cōcilio Tridentino supra retulimus, quamque omnes Doctores Catholici tradunt. Et idem Adrianus I. in epist. ad Constantinum & Irenem, quæ in 2. act. 7. Synodi refertur, loquens de Iacob, qui adoravit summitatem virgæ Ioseph, sic inquit. *Non quod virgam, sed reventem eam adoravit, quid hoc sibi vult: nimirum, quod nos iuxta desiderium, & amorem quo erga Deum Sancti quoque ipsius affecti sumus, figuras imaginibus representamus, non inquam in coloribus, & tabulis honorem constituentes, &c.* Id ipsum docent Chrysostronus, Damascenus, Stephanus Episcopus Bostrensis citati ab Adriano loco supra citato.
8. Hanc eandem doctrinam tradidit Gregorius Nissenus citatus ab Adriano ep. ad Imperatorem, quæ habetur in 7. Synodo act. 2. his verbis: *Nam qui imaginem aliquid, quæ ex arte per diversos colores in tabula est expressa, non ex pictura, & colorum similitudinem accipit, sed ad contemplationem primi exemplaris animam reducit, &c.* Accedit Germanus Patriarcha Constantinopolitanus in epistola ad Ioannem Episcopum, quæ habetur in 7. Synodo act. 4. in super, & Epiphanius Diaconus act. 6. eiusdem Synodi cuius hæc sunt verba, ibi. *Nec salutis spem in illis (scilicet imaginibus) constituunt, nec ab his iudicium aliquod futurum expectant, &c.*
9. Consentit noster Thomas Waldensis tomo 2. de Sacramentalibus capite 156. num. 6. inquit: *Sicut enim qui viderit imaginem alicuius, videt eum cuius est imago, ac scilicet intuitu, ita quod plene obliuiscitur imaginis, dum prima contemplationis instantia aspectus signatum, & sic vident multi quosdam vestitos, qui interrogati de colore vestis ignorant, quia tati ferbantur in hominem: ita qui adorant imaginem, eum adorant cuius est imago.* Alia quam plurima, tam Sanctorum Patrum, quam Conciliorum, Pontificum, & Theologorum testimonia in fauorē huius veræ, & Catholicæ doctrinæ adducit Vasquez tomo primo, in tertia parte, disputatione 108. capite tertio, quarto, quinto, & sexto, quibus consentit reuelatio, quam habuit Sancta Mater nostra THERESA de hac re, cum enim (vt ipsa refert in additionibus ad suam vitam) ipsa legisset in quodam libro imperfectionem esse possidere imagines curiosè ornatas, & ita relinquere vellent quamdam imaginem, quam in cella habebat, taliter à Divino oraculo edocta fuit. *Librum illum non imaginem, sed nimium artificium & curiositates in imaginibus improbare, &c.*
10. Consonat etiam Venerabilis Antistes Frater Bartholomæus à Martyribus i. p. compendij spiritualis cap. 3. pag. 32. vbi sic inquit: *Non habeas superflua, & curiosa, quæ*